

Ah Su Görgü Kuralları

Küçükken sokakta çılgın saatler geçirdikten sonra açlıktan karnım guruldayarak eve gelirdim. Acıkmış karnımı bir an önce doyurmak umuduyla, annemin hazırladığı yemekleri yemek üzere sofraya oturdum. Bir yandan da sofradakilere bir şeyler anlatmaya çalışırdım. Her şey çok güzel giderken birden annemden bir çığlık kopardı. "Ağızda yemek varken konuşulmaz!" Bütün heyecanım bir anda sönerdi ve "Neden anne? Nedennn?" diye düşünürdüm; ama hiç anlayamazdım neden böyle kızdığını.

Bıçak kullanmayı ilk öğrenmeye başladığım zamanları anımsıyorum da benim için kâbus gibiydi. İnatla sol elimle ve ters tutmaya çalıştığım bıçak bir türlü kesmezdi. Ensemden ter boşanırdı ve o sert eti hiç bir zaman kesemezdim. Derken kulağıma doğru eğilen annem, "Yanlış elinle ve ters tutuyosun o bıçağı. Bak, et böyle kesilir!" derdi; ama başaramazdım işte. Ben sağ elimle tutsam da, düz tutsam da, o bıçak bir türlü kesmezdi. Ben ne yapayım? Eve gelen telefonları yanıtlamaya başladığım ilk zamanlarda, babam evde yokken onu telefonla

arayanlar, kendisiyle görüşmek istediklerini söylerler; ama kendi adlarını söylemezlerdi. Ben de "Siz kimsiniz?" diye sorardım. Babam eve geldiğinde, onu arayanların olduğunu haber verirdim. O da bana onlarla ne konuştuğumu ve nasıl konuştuğumu sorardı. Ben de anlatırdım. Tam "Siz kimsiniz?" kısmına geldiğimde olan olurdu. Babam "Nasıl yani? Şimdi sen, adama 'Siz kimsiniz?' mi dedin? Ama olmaz ki be çocuğum. Ayıp! Biri beni aradığında, eğer adını vermezse 'Kiminle görüşüyorum?' dersen çok daha kibar olur" derdi bana. Ne farkedirdi? Sonuçta önemli olan, onun kim olduğunu öğrenmek değil miydi? Ben de bir şekilde öğreniyordum işte. Neden bundan memnun olmuyordu?

Hiç unutmam, ilk misafirlik deneyimimdi. Bir sürü börek-çörek onları yememi bekliyordu. İstersem kola, istersem meyve suyu içebilirdim. Seçimimi koladan yana kullanmış, yiyecek dolu tabağıma da bacaklarımın üstüne koyup yemeye başlamıştım. Hem kolamı hem de tabağımdakileri bitirdim. Ama pek doymamıştım. Oysa, oradaki herkes gönül rahatlığıyla tabağında birkaç börek bırakmış ve

Zamanla anladım ki, bunların bir kısmı boşuna
değilmiş. Bu kuralları birçoğunun altında bir neden
varmış. İnsanların kibar ve saygılı davranmasının
ilişkilerimizi olumlu etkilediğini de unutmamak
gerek. Ancak, bunları yalnızca kural oldukları için
kabul etmek gerekmez. Kimi görgü kurallarını
yeniden gözden geçirdiğimizde, belki de gereksiz
olduklarını düşünebiliriz. Her konuda olduğu gibi, bu
konuda da zaman zaman sorgulama yapmak,
üzerinde düşünmek iyi olabilir. Öyle ya, yüzlerce
yıllık süreçler sonucunda ortaya çıkmış kuralların
çoğu kez sağlam nedenleri oluyor.

Tabakta Kalan Çorbayı Nasıl İçmeli?

İnsanlar, birlikte yaşamayı kolaylaştıran birtakım kurallara gereksinim duyarlar. Kurallar, çoğu zaman insanların hak ve özgürlüklerini korumaya yarar. Böylece topluluk olarak yaşamak kolaylaşır. Kurallar çoğunlukla yasalarla belirlenir. Ancak, yasalarla belirlenmemiş kimi kurallar da vardır. Bu tip kuralları yalnızca toplumu oluşturan insanlar belirler. Öyle ki bu kurallara uyanlar onaylanır, uymayanlar onaylanmaz. Görgü kuralları da bunlardan. Günümüzdeki anlayışa göre, görgü kuralları insanların iyi davranışlara ve uyumlu ilişkilere yönlendirmeyi amaçlar. İnsanlar arası saygı sınırlarının korunmasını sağlar. Görgü kuralları zamanla değişir; çünkü, insanların değer yargıları da sürekli değişir. Bu değişim içindeyken, kimi görgü kuralları ortadan kalkar, yeni olan kimileri de eklenir. Hepiniz, tabağınızda kalan çorabayı başınıza dikip içmemeniz gerektiğiyle ilgili görgü kuralını duymuşsunuzdur. Peki, nasıl yapılırsa doğru sayılacağını duymuşsunuz? Tabağınıza hafifçe egeceksiniz; ama kendinize doğru değil, karşı tarafa doğru. Sonra da son yudumu kaşınıza alacaksınız. Bu kural, çok eski zamanlarda İngiltere kraliçelerinden biri tarafından belirlenmiş. İşin gerçeğini bilince insana değişik, hatta anlamsız geliyor, öyle değil mi? Görgü kuralları, ülkeden ülkeye de değişebilirler. Örneğin, burnu sesli olarak temizlemek bizim ülkemizde onaylanmayan bir davranışken, Avrupa ülkelerinde burnu sesli olarak temizlemenin yadırganacak bir yanı yok. Uzun sözün kısası, bir toplumda ayıp karşılanan davranışlara başka bir toplumda olağan sayılabilirler. Görgü kuralları, ilk olarak ortaçağda kabul görmeye ve yaygınlaşmaya başlamış. Kuralları geliştirenler de soylularmış. Soylular, bu kurallar sayesinde kendilerini yoksul insanlardan üstün hissediyorlarmış. O zamanlardan bu yana insanlar çok sayıda görgü kuralı geliştirmişler. Kimileri tüm ülkelere yayılmış, kimileri yalnızca belirli ülkelerde uygulanır olmuş.

